

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—. — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Balkanska vojna.

Važni trenotki.

V politiki pogosto preidejo meseci, ki ne prinese s seboj nič novega, k večjemu poročila o tem, kaj so jedli pri tem ali onem sestanku. Pridejo pa tudi dnevi, ko je vsak trenutek važen. In v teh dneh živimo sedaj. Danes ne moreš vedeti, ali bo še jutri veljalo, kar se je slišalo včeraj. Najmanjša izprememba ima lahko za posledico popoln preobrat. Te dni je bila pozornost cele Evrope obrnjena na avstrijsko-srbsko vprašanje. Skoraj na to se je pozabilo, da je Solun padel, da je v njem mizerija, trpljenje in bolezen — celo na Cataldžo in na Carigrad smo pozabili — tako so nas zmotile srbsko-avstrijske razmere. Saj bi bilo celo balkanske vojne, ki jo je svet spremljal s takim občudovanjem uničenosti, ako se ne najde mirna pot rešitve za Srbijo in Avstrijo.

V Beogradu so torej rekli, da bodo odgovorili, ko bo Avstrija povedala, kaj misli pod svojimi legitimnimi interesi. To bo za Avstrijo nekoliko težak odgovor, ker bo morala biti odkrito govoriti nego doslej. Iz besedi grofa Berchtolda se je mislilo, da Avstrija ne ve, kaj hoče. Jasno pa je bilo, da hoče morje ob Adriji in da zaradi svojih južnih dežel noče, da bi Srbija zrasla do prevelike moči. To je enostavna državna filozofija.

Od vseh strani so se oglašali v teh dneh svetovalci. Ni jim manjkalo dobre volje — toda ako kdo išče prepira zato ker ve, da je močnejši in da bo onega, ki ga izziva lahko ugnal, je težko miriti. Trma in svojeglavnost se združita z domišljavostjo — in v takem slučaju je vsaka beseda odveč. Zato danes razvoj ni od tega odvisen, kdo ima prav: ali Srbija, da vzame kar je njenega, ali Avstrija, da brani vzeti kar nji diši — ampak od tega: ali bodo v Avstriji spoznali važen trenutek, ki je prišel.

Svarilnih glasov danes v Avstriji ne manjka — toda več je vabljivih šepetancev, katerim na višjih mestih radi odpirajo ušesa. Med mnogimi se je oglašil tudi grof Sternberg, ki je poleg mnogih špasov v parlamentu — tuintam povedal in zapisal kaj pametnega. Grof Sternberg je priobčil daljši članek, o razmerju med Avstrijo in Srbijo.

To-le zahteva grof Sternberg za Avstro-Ogrsko od balkanskih držav: 1. Bančni monopol za Avstro-Ogrsko v vseh balkanskih državah; 2. monopol plovitbe, to se pravi, avstrijski Lloyd ima edno pravico do plovitbe v balkanskih vodah in ga morajo v to svrhu subvencionirati vse balkanske države; 3. železniške proge Beograd — Solun in Bar — Solun se morajo izročiti avstrijski delniški družbi z jamstvom, da se je ne bo obdavčevalo in da bo svobodno določala tarife, in 4. Kancija, glavno mesto otoka Krete, se mora izročiti Avstro-Ogrski da to pristanišče utrdi in je porabi za bazo svoje vojne mornarice.

Mislino da je v tem hotel Sternberg napraviti zopet špas svoje vrste, ker resno bi tako ne mogel govoriti.

Kdor misli, da bi se balkanske države, ki so žrtvovale kri in premoženje za osvoboditev svojih rojakov izpod turškega jarma, daje sedaj po tolikih uspehih in sijajnih zmagah, ki so žive pričje njihove kolosalne življenske sile in mladeniške energije, vklemiti v avstrijski ja-

rem, ta se je skregal s pametjo in je obolež na možganih.

Želeti bi bilo, da pridejo o pravem trenotku tudi pravi svetovalci.

Poročila z bojišča molče. Pri vzhodni bolgarski armadi je sedaj že tretjič nastala tišina. To se je dvakrat pokazalo kot — dobro znamenje. Časnikarji razven onih, ki so prišli prav v ospredje — so odšli. Godilo se jim je slabo in izvedeli niso ničesar. Čitali smo par poročil, da so morali časnikarji vojake prositi kruha. Torej ni čuda, da ni posebnih glasov. Previdni Bolgari o gibanju čet sploh ne puste poročati. Tudi sicer so vladna poročila kratka. Pričakovati pa je po tem molku — zopet veliko bobnenje, ki bo najbrže oznanjalo popolno bolgarsko zmago.

O srbskem pristanu v adrijskem morju se oglašajo različna mnenja. Mi se strinjamo s tem:

O kakem ogroževanju avstrijskih gospodarskih interesov tu ne more biti niti govora, pač pa bi avstrijska trgovina (in posebno paroplovstvo) mogla imeti le koristi, ker bi se otvorila njenemu delovanju nova ozemlja — notranja Albanija in Stara Srbija, kjer je avstrijska trgovina dosedaj razmeroma malo delala.

Za srbsko luko Drač in Medua in Zaledie bi bil Trst glavni dobavatelj. O tem ni niti najmanjšega dvoma. Za Avstrijo je v gospodarskem oziru mnogo boljše, če dobi Srbijo luko v Jadranskem morju nego v Egejskem morju.

Vprašanje je, ali bodo avstrijski diplomati to spoznali? Znano je, da je Avstrija doslej izdajala svoj denar za nemške šole v Solunu in za italijanske šole v Albaniji (te so stale tri milijone na leto in so bile torej v jeziku, ki ga noben Albanec ne razume). Zato velja o naših diplomatih beseda:

Imajo oči in ne vidijo nič, imajo ušesa in ne slišijo nič. To je najgloblji vzrok neuspehom Avstrije. Saj smo doživeli v glasovitem Friedjungovem procesu razkritje sramote, da so bila najtanejša poročila naših diplomatskih in vojaških zastopnikov v Beogradu navadna, le za lahkovernost, nevednost in brezskritičnost naših diplomatov preračunljive falzifikacije za- lupanega srbskega študenta. To je bil miglaj usode. Uvaževali naj bi bili ta miglaj in še veselili naj bi bili, da Friedjungovi dokumenti niso napravili daljne škode. Uvaževali naj bi bili ta miglaj in očistili in reorganizirali naj bi bili temeljito to nesposobno in nezadostno diplomacijo. A kaj se je zgodilo? Grof Aehrenthal — ki bi nas bil, da je dalje živel, se svojo trmo popolnoma ugonobil — je ukrenil nasprotno od tega, da je le težil par ozi- cionalnih ljudi Krivec, tedanji odposlanec v Beogradu, grof Forczach, je bil — odlikovan in povzdignjen na drugo višje mesto. Na njegovo mesto pa je prišel drug Madjar, g. Ugron, ki ne pozna srbskega jezika in ki je že prei mrzil Srbe. Naravno torej, da je posloval ravno tako slabo kakor njegov prednik.

Taki slabi diplomati nam lahko na jugu temeljito zavozilo.

Pridobivaite novih naročnikov!

kakor porogljivo smehljanje.

Zakaj je bil Manfred prepričan v tistem hipu, da se nahaja v tisti razsvetljeni sobi kralj?

In vendar ga je videl v duhu!

Videl je Žileto!

Kralj se ji je bližal, stiskal jo je v naročje in ona, oh! ona se je udajala objemu tega svojega kraljevskega ljubimca z zaničevanja vrednim ponosom!

Ta prizor, ki si ga je predstavljaj s tisto posebno stvarjajočo silo domišljije, ki jo daje človeku ravno ljubosumnost, je trpinčil Man- freda neizrekljivo.

Njegova pest se je iztegnila proti oknu, in krvava psovka mu je planila čez ustnice.

Nato pa — mahoma — v tem molčanju, tej noči, tej neizmerni žalosti, ki je padala z mrkega neba in plavala na črnih valovih, je zamrla jeza v njegovem srcu.

Žalost je bila močnejša od nje.

In zgrozil se je pred strašno praznoto življenja, ki se mu je odpiralo zdaj — samemu! Samemu na veke! Daleč od nje!

Bilo mu je, kakor da bi zalival led njegovo notranjost.

»O Žileta!« je zamrmral zamolkito.

In v stran je obrnil pogled, ki ga je zastirala solza.

V tem hipu se je zazdelo, kakor da se trgajo oblaki, ki so se podili po nebu; pramen svetlobe je živo obsijal lice starega Pariza in njegove mostove, obtežene z ostrorohimi lišami, nad katerimi sta štrlela mogočna zvonika notredamska.

Po Seni se je bližala barka.

Barka ob taki uri je bila izvenreden dogodek in skoraj gotovo ne brez zlega pomena. Manfred je skočil iz svetlobe in se skril v

PREPIR DVEH SULTANOV.

Čudna je usoda skrita, čudno se spreminja svet — sultana tu dva sedita: Abdul Hamid — Muhamed.

Abdul Hamid, sultan stari, in pa mladi Muhamed, kako slabi se vladari, vsak nam daje boljši zgled.

Pravi Abdul Muhamedu: Vidiš, kaj se vse godi, pojdemo vsi k Muhamedu če se čudež ne zgodi.

Muhamed mu odgovarja: Ti si kriv, da je tako, dela slabega vladarja je popravljati težko.

Abdul Hamid:

Jaz sem vladal dolga leta pse kristjanske sem krotil, gledal sem, kdo več obeta, ta je tudi več dobil.

Muhamed:

Tvoj sistem je bil zastaran, delal je po svoje vsak, bil si mnogokrat prevaran, ker verjel si vse, bedak.

Abdul Hamid:

K meni hodil na posete je sam Eduard, slavni kralj, dobre mi je dal nasvete in denar mi je dajal.

Muhamed:

Vsi so delali kupčijo vsak le zase je skrbel — že delili so Turčijo preden ti si v pokoj šel.

Abdul Hamid:

Poskrbela je Evropa, da sem red imel in mir, če je kaka grška tropa delala mi kje prepir.

Muhamed:

To za nas je slabo bilo — ker pravilo se glasi: da zahteva vsak plačilo, če kaj vrednega stori.

Abdul Hamid:

Mi smo modro varovali Turčijo novotarij — vi pa ste reforme dali, ki jih koran ne pusti.

Muhamed:

Mi res dali smo reforme, toda tiho ti povem — kake da so bile forme, še do danes sam ne vem.

Abdul Hamid:

Vislice ste naredili turške besili ljudi — proti Alahu grešili, ki se zdaj na nas jezi.

Muhamed:

Vi premalo ste morili uporne te kristjanske pse, po reformah iztrebili bili mi bi, vse, prav vse.

Abdul Hamid:

Kaj pa bomo zdaj počeli ko nesreča je prišla — saj ne bodo se oteli brez pomoči Alaha.

Muhamed:

Nič ne boj se, diplomati sami poskrbe za nas, to prijatelji so zlati in veljaven je njih glas.

Abdul Hamid:

Kaj ko harem bi odprli in hurisk jim dali sto, če Bolgari k nam bi vdrlili itak vsega konec bo.

Muhamed:

Slišal sem, da v nemškem Gradcu imamo prijatelje, tudi še po zadnjem padcu nam ostane — upanje.

Abdul Hamid:

V nemškem Gradcu, pri »Tagblattu«, a, to je tam v Avstriji. Tam smo bili kot brat bratu, nekda je prijatelj.

Muhamed:

To zato, ker naša raja iz slovanske je krvi — Nemcem to zato ugaia, ker jih tlačijo sami.

Abdul Hamid:

Te bo treba pridobiti to rešitev bo za nas, dajmo jim kaj obljubiti, dokler ni še skrajni čas.

LISTEK

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

Zdaj jo je zaničeval in gledal nanjo iz višine.

Prodala se je bila za sijajen naslov... On pa je šel v njeno bližino, proti senci velike palače, kjer je spala v nečisti postelji... Šel je brez namena, brez upa, brez misli, z edino željo, da bi bil vsaj še urico nekoliko bliže pri njej...

Saj potem bo končano.

Potem pobegne... Potem zaduši to brezumno ljubezen... Potem!...

Govorec sam s seboj v teh mračnih in protislovnih mislih, je dospel pred temno in veličastno zgradbo Luvra.

Ustavil se je... pogled se mu je zaril v nočno temo... obstal mu je na tem zidovju, za katerim je počivala vsa njegova ljubezen in vse njegovo sovraštvo: ženska njegove ljubezni... mož njegovega sovraštva...

Vse njegovo življenje je utripalo zdaj med tema dvema tečajema, ki sta po vrsti, sleherni s svojim posebnim magnetizmom, nagibala njegovo misel k sebi: Žileta! Kralj Franc!

Počasi se je napotil okrog Luvra in dospel na breg reke; njegov žareči pogled je iskal in ugibal.

Ugibal — kaj? O, nesrečnež!

Hotel je videti razsvetljena okna; videl jih je!

V dalji, onstran vrtov, sta se svetili dve okni v rahli svetlobi; njiju svit je bil mežikajoč

gosti senci stoletnih topolov, ki so mrmrali žalostno.

Odončot je zrl na čoln, ki se je bližal nizdol po reki.

Trije veslači so ga vodili z močno in veščo naglico. Mlad mož je sedel pri krmilu.

Zdajci je krenila barka proti bregu.

Zdržala je mimo Manfreda in pristala skoraj tik pred leseno krmo, ki smo jo opisali v prejšnjem poglavju.

»Gostje, ki gredo v mornarsko krčmo!« je dejal Manfred sam pri sebi.

Ta hip pa je vstal mož, ki je sedel na zadnjem koncu čolna in skočil na pobježje.

Bil je kakih petnajst korakov od Manfreda. In ta ga je spoznal.

Točno v tem trenotku so se zvrstili z bliskovito naglico ti-le dogodki:

Manfred je obrnil oči v razsvetljeni cknj, kjer je menil, da se objemljeta kralj in Žileta; nato se je vrnil ta pogled mašinalno k Sansaku.

Vdajaje se silnemu nepremišljenemu nagibu, je skočil na svetlo, zasmejal se porogljivo in kričnil s tistim trpkim in jedkim glasom, ki ga je imel samo v trenotkih, kadar ni bilo v njegovem srcu ničesar nežnega več.

»Čast in slava gospodu markiju De Sansaku, cvetu francoskega viteštva! Marki, katero lepo deklico pa namerjate ugrabiti noči, oh, saj vem, da ne zase, za svojega gospodarja! In za kakšno ceno? Ali vas Franc dobro plačuje?«

Zdajci pa so se odprla vrata mornarske krčme.

»Po njem! Kolji!« so kričali glasovi.

Na pozoriščje je planil mal mož ob glasnem rožljanju črožja.

Sansak je dvignil roko in jim pokazal Manfreda.

»Orom in peklo!« je zarjul naš prijatelj: »Ti plemiči so večji figarji, nego sem si mislil.«

Potegnil je rapir, misleč si z divjo radostjo v srcu:

»Na vsem lepem se mi nudi priložnost, oditi na veliko potovanje o katerem sem sanjari, Z Bogom, brate! Antné!«

»Ubijte ga! Ubijte ga! so rjuli glasovi.

»Saj to bi rad, če zmorete!« se je zagrohotal Manfred.

In njegov rapir je zaigral v strašnem vr-tincu, ki ga je bil navajen.

Morilec je zamrgolelo okrog Manfreda. Zamolkel kriki, in en kriki, stokame gneva, preklinjanje, sleherni glas napadalec je pome-nil rano, zadane po Manfredovem meču.

Manfred! se je pomikal polagoma proti bližnji opekarni, nadejaje se, da najde v enem njenih kotov in kotičkov primeren kraj za obupno obrambo svojega življenja.

Pomikal se je naprej in pot, ki jo je hodil, je bila zaznamovana s krvjo. Štirje napadaleci so ležali mrtvi kakor štirje kantoni ob tej smr-tonosni cesti.

Že so napadali osupli morileci z manjšo drz-nostjo. Le kričali so v enomer:

»Ubij ga! Kolji! Sekaj!«

Toda že so se tudi umikali v spoštljivo raz-daljo.

»Napadajte! Tak napadajte vendar, podle duše!« je rjul Sansak.

A napadal je Manfred.

Sepad je bil strašen.

Rapir je zavihral žvižgaje, suvaje in se-kaje: padlo je troje mož.

»Slab bandit ste!« je kričnil Manfred San-saku, ki se je penil od jeze. Ne znate si izbrati dobrih morilcev! Še enega! Osem jih je!

Bilo je resnica!

Muhamed:

Nemci mnogo princev imajo in ta rod brez dela je: radi jih za vlado dajo, če jih kdo zahteva kje.

Abdul Hamid:

Alah, varuj nas te kazni vladati le Turčin sme; če so Nemci nam prijazni le za njih dobiček gre.

Muhamed:

Glej tako zagospodari tvoj nesrečni je sistem — Alah nas hudo je udaril, kje rešitev bo, ne vem.

Abdul Hamid:

To ste Mladoturki krivi, ker armada je za nič — proti bandi nagajivi jaz bi rabil en sam bič.

Muhamed:

Saj učil je nas Goltz-paša, ki še ti si ga najel, kaj je delal — to se vpraša, da bo vse hudič uzel.

Abdul Hamid:

Dal sem zidati trdnjave Kirkilise — Jedrenje — Prusi razbijali glave, bi na njih tri mesece.

Muhamed:

Pa prišli so tja Bolgari in so vzeli vse v par dneh — V Skoplju Srb že gospodari, po Evropi pa je smeh.

Abdul Hamid:

V Azijo bo treba iti, druge poti ne poznam, drugim Carigrad pustiti in Sofije svete hram.

Muhamed:

To je kizmet, je usoda, ki jo Alah je poslal. Konec turškega bo roda, ker se rob je maščeval.

Opomba. Leta 1908 je doseglo na Turškem gibanje takozvanih mladoturkov. To so bili nekaki napredni Turki, ki so hoteli nekoliko oprostiti Turčijo iz zastarelih razmer. S tem so hoteli le utrditi in oživiti turško moč, ki je propadala. Nastala je revolucija, pri kateri je bil stari sultan Abdul - Hamid odstavljen. Mladoturki so imeli moč v vojski in so hoteli vzeti svojim kristjanskim podanikom še zadnje človeške pravice. Za svojega sultana so postavili Muhameda V.

Ker je imel stari sultan tudi še nekaj pristašev, je nastala protirevolta, pri kateri so Mladoturki obesili v Carigradu več uglednih staroturkov. Te slike smo takrat videli v evropskih listih. Od te dobe so si mladoturki in staroturki bili vedno v laših in so drug drugemu čitali slabo gospodarstvo. Tudi polom zdaj zvrčajo drug na drugega. V naši pesmi se pripravata Abdul Hamid kot staroturek in Muhamed kot mladoturek.

Vojna.

PODROBNOSTI O PADCU SOLUNA. 25.000 VJETNIKOV.

Atene, 10. novembra. Povodom kapitulacije Soluna in trdnjave Karaburnu, se je predalo 25.000 turških vojakov.

Atene, 10. novembra. Na vprašanje grške vlade je general Paulis podal o zavzetju Soluna sledeče podrobnosti. V sredo ob trideset na 4 popoldne je prišel poveljnik turške posadke v Solunu k grškemu prestolonasledniku Konstantinu in mu ponudil kapitulacijo mesta in posadke. Prestolonaslednik Konstantin je izja-

vil, da zahteva, da se predajo vse turške čete pred Solunom in izroče orožje in da se uda tudi posadka trdnjave Karaburnu. Rok, v katerem se je imea ipogodba izpolniti, je bil natančno določen. Naslednjega dne ob 8. uri zjutraj, je bilo slišati več strelav iz topov. Mesto se je predalo.

Atene, 10. novembra. Vojno ministrstvo je dobilo od vrhovnega poveljnika grške armade sledeče poročilo o padcu Soluna: »Cel dan pred padcem mesta je prodirala grška armada ob Vardariju. Angleški, francoski, nemški in avstrijski generalni konzul so se obrnili do poveljnika solunske posadke Fazim paše in posredovali pri njem glede predaje mesta. Fazim paša je zahteval, da se celi njegovi armadi pusti orožje in se jo smatra do konca vojne kot nevtralnno moč. Jaz nato nisem hotel pristati, ampak sem odločno zahteval, da posadka brezpogojno izroči tudi orožje in izjavil, da se orožje vrne šele koncem vojne. Rok za odgovor je bil določen do 6. ure zjutraj naslednjega dne. Ob peti zjutraj je v resnici prišel k meni Fazim paša v spremstvu nekega diplomatskega zastopnika in izjavil, da je armada sicer pripravljena izročiti orožje, prosi pa, da se pusti 5000 pušk za novince, ki so se ravnokar pričeli vezovati. Ker nisem pristal niti na ta predlog, se je Nazim paša oddaljil z novim rokom za dve uri. Rok je pretekel in ker nisem dobil odgovora, sem dal ukaz, naj grška armada nadaljuje svoje prodiranje. Ob deveti uri zjutraj so grške čete že dosepele pred vrata Soluna. Popoldne ob štirih je Fazim paša poslal k meni, častnika s pismom, da sprejme kapitulacijske pogoje. Takoj sta odšla v mesto dva grška častnika in z Fazim pašo sestavila protokol o predaji orožja in kapitulaciji mesta. Nato je prišla armada imela slavnosten vhod v mesto, ne da bi se prelila tudi ena kaplja krvi.

STRAŠNI PRIZORI PRED ZAVZETJEM MESTA.

London, 10. novembra. »Daily Chronicle« poroča iz Soluna: Predno je Solun padel, je prišlo do velikega krvolitja. Turške čete so poklale mnogo kristjanov in Židov, več hiš požgale, mnogo trgovin so oplenile. Ko je prišla v mesto grška armada, so bili aretirani vsi turški uradniki in oficirji. Skupaj se je predalo 27.000 vojakov.

GRŠKE ČETE PROTI CARIGRADU.

London, 10. novembra. »Daily Telegraph« poroča, da je grška armada izkrcala svoje čete na levi obali Marice, da tako lažje forsira prodiranje proti Carigradu in pomaga bolgarskim četam pred carigrajskimi utrdami.

SRBSKA ARMADA OB JADRANSKEM MORJU.

Belgrad, 10. novembra. Kolona generala Jankovića, ki je osvojila Prizren, je prodrla do Leša ob Jadranskem morju, in se je združila s tamšnjimi črnogorskim četami.

BIVANJE KRALJA PETRA V SKOPLJU.

Belgrad, 10. novembra. Iz Skoplja se poroča, da je kralj Peter včeraj posestil mošejo sultana Murata. S tem je kralj hotel dokazati, mohamedanskemu prebivalstvu, da prizna mohamedansko vero kot enakopravno in da se ona nima bati nikakih represalij s strani Srbije.

SRBSKA STATISTIKA O SRBSKIH IZGUBAH.

Belgrad, 10. novembra. Iz Skoplja se poročajo nove podrobnosti o bojih zadnjih 14. dni. Pred Novim Pazarjem so izgubili Srbi 500 mrtvih in ranjenih, Turki 300 mrtvih in 700 ranjenih. Srbi so pri tej priliki zaplenili 57 topov in veliko množino vojnega materijala. Boji pri Krčevu in Prilepu so bili silno krvavi. Srbska pehota je prodirala brez artiljerijske pomoči in se morala zavzeti turške pozicije z bajonetnim naskokom. Vendar so bili kljub temu izvojevali sijajno zmago in pognali Turke proti Dibri in Bitolju. V Prilepu so izgubili Srbi do 2500 mrtvih in ranjenih. Turške izgube znašajo okoli 6000 mož.

PONOVI USPEH BOLGAROV.

Petrograd, 10. novembra. Petrogradska brzojavna agencija poroča: iz Mustafa paše (Slivena), da so včeraj Bolgari sijajno odbili

turški napad in ob sedmi uri zvečer definitivno zavzeli turške utrdbе Papatepe. Turške čete so se umaknile do trdnjave Bekšitepe.

Sofija, 10. novembra. Bolgarska vojska je danes zasedla Kantol Tepe (višine okoli Čorlaja) in Kara Tepe (višine pred Istrandžo.)

PADEC UTRDB MED ČORLUJEM IN ČATALDŽO.

Sofija, 10. novembra. Bolgari so sedaj zavzeli vse pozicije med Čorlujem in Čataldžo.

Sofija, 10. novembra. Že včeraj so došle semkaj vesti o zavzetju Čataldže, ki pa po izjavah merodajnih krogov niso resnične.

Sofija, 10. novembra. Včeraj so se tukaj razširile vesti, da je bolgarska armada predrla turško obrambno linijo pri Čataldži. Uradno ta vest še ni potrjena, za to pa se naglašja, da bo bolgarska armada za vsako ceno zavzela tudi Carigrad.

BAŠIBOZUKI OKOLI DRINOPOLJA.

Sofija, 10. novembra. »Agence Telegraphique Bulgare« poroča: V okolici Drinopolja so se pojavili bašibozuki. Bolgarske oblasti so odredile vse potrebne odredbe, da se uniči ta turška roparska druhal, ki vznemirja prebivalce bolgarskih mest.

ZASČITA BOLGARSKE.

Sofija, 10. novembra. Uradni krogi izjavljajo, da bodo Bolgari v slučaju zavzetja Carigrada poskrbeli za varstvo kristjanov na ta način, da bodo bežeče turške čete potisnile proti severu in jih ne pustile v Carigrad.

BOMBARDIRANJE SKADRA.

Rieka, 10. novembra. Včeraj se je zopet pričelo bombardiranje Skadra in sicer sedaj tudi z oblegovalnimi topovi. Kakor poročajo privatne vesti, vlada v Skadru med prebivalstvom nepopisna panika. Katoličani so se poskrili v katedrali, med njimi je tudi nadškof Seregi. Črnogorska artiljerija s svojih pozicij ne more točno streljati in so te zgradbe za to v veliki nevarnosti. V mestu so cene živil silno poskočile. Francoski konzul je dobil dovoljenje, da je s francoskimi podaniki zapustil mesto.

KONFERENCA CARIGRAJSKIH DIPLOMATOV.

Berlin, 10. novembra. »Lokalanzeiger« poroča iz Carigrada, da so se včeraj popoldne sestali k skupni konferenci poslaniki vseh evropskih velevladi pod predsedstvom avstrijskega poslanika grofa Pallavicinija. Na konferenci se je razpravljalo o težavnem položaju, v katerem se nahaja Carigrad. Ruski poslanik Giers je stavil predlog, naj se naprosi Porto, da odpre Dardanele za vse tuje evropske vojne ladje. Svoj predlog je utemeljeval s tem, da neobhodno potrebno, da pridejo evropske vojne ladje kolikor mogoče hitro v Carigrad. O predlogu se je razvila živahna debata. Ker se je angleški poslanik Lowther izjavil proti predlogu, je Giers umaknil svoj predlog.

OJAČENJE TURŠKE ARMADE.

Petrograd, 10. novembra. Turški armadi pride tekom 10 dni iz Bejruta in Damaska okoli 50.000 mož na pomoč. V nadaljnjih treh tednih je pričakovati še 150.000 mož.

USTAVLJENI TURŠKI LISTI.

Carigrad, 10. novembra. Turška vlada je ustavila lista »Tanin« in »Jeni Gazetta« radi hujskajočih pisav. Posebno »Jeni Gazetta« se je zadnje dni trudila, da bi vzbudila v prebivalstvu verski fanatizem.

ANGLIJA IN PREHOD SKOZI DARDANELE.

Pariz, 10. novembra. Tukajšnji listi poročajo, da je angleška vlada vsem kabinetom sporočila, da nima nič proti temu, če dobi Rusija za svoje vojno brodovje prost prehod skozi Dardanele.

SRBIJA NE ODSLOPI OD SVOJH ZAHTEV.

London, 10. novembra. Angleška vlada je dobila avtentično obvestilo, da hoče Srbija na vsak način okupirati Drač.

SRBIJA PROTI ALBANIJI.

Belgrad, 10. novembra. Vladni organ »Samouprava« piše, da Srbija nikakor ne bo pri-

volila v to, da bi bila Albanija proglašena samostojnim državam.

AVSTRIJA IN SRBIJA.

Pariz, 10. novembra. V tukajšnjih diplomatskih krogih se govori, da so se napetosti odnosi med Avstrijo in Srbijo zopet poostriili.

ITALIJA PROTI SRBSKIM ZAHTEVAM.

Sofija, 10. novembra. V tukajšnjih diplomatskih krogih se zatrjuje, da se Italija čisto nič ne protivi srbski zahtevi po svobodni luki ob Jadranskem morju in da bo Italija srbsko zahtevo celo podpirala.

ANGLEŠKO SREDOZEMSKO BRODOVJE.

Malta, 10. novembra. Angleške križarke »Hibernia«, »Britania«, »Commousshoe«, »Hominion«, »Blace Prince« in »Chamberlain« so dobile ukaz, da takoj odplovejo proti Orientu. Razven par torpedovk na Malti ni sedaj niti ene angleške vojne ladje.

VOLITVE V RUSKO DUMO.

Petrograd, 10. novembra. Od 440 dosedaj oddanih mandatov je dobila zmrna desnica 117, oktobristi 80, in kadeti 58 mandatov. Ostale manjše stranke so obdržale svoje dosedanje mandate.

Ker je bila telefonska zveza z Dunajem včeraj ponoči pretrgana, so izostala najvažnejša telefonska poročila.

DNEVNI PREGLED.

Iz ljudskošolske službe. Namesto učiteljice Antonije Germek, ki je radi bolezn na dopustu je imenovana za suplentko na šoli v Krašnji gdi. Franciška Terpine.

Poročil se je danes g. dr. Ernest Rekar, odvetniški koncipient, z gđeno. Mici Schrey, iz znane narodne rodbine na Jesenicah. Naše iskrene čestitke!

V reki našla smrt. Iz Ljubna se poroča: Tu se je zgodil predvčerajšnjem zelo žalosten slučaj, ki je zahteval človeško žrtev. Tesar in posestnik Rudolf Kölbl je hotel predvčerajšnjem popraviti neko žico pri kolaškem prevozu čez Muro. Poškodovana žica se je nahajala sredi prevoza čez reko. Kölbl je stopil na okraj čolna, ki se je nenadoma prevrnil, tako da je Kölbl padel v reko, kjer je utonil.

Ogenj na kolodvoru. Predvčerajšnjem popoldne je izbruhnil ogenj na kolodvoru postaje Pernegg na Štajerskem. Na tovrnem vlak, ki je prišel iz Gradca, se je nahajala na nekem vozu velika množina perila. Vsled isker z lokomotive se je vnele blago, naloženo na vlak. Vse železniško osebje na kolodvoru je skušalo pogasiti ogenj. Toda vsled velikega vetra se jim to ni posrečilo in morali so poklicati požarno brambo v Pernegg, ki je šele pogasila ogenj.

Divji mož v divjem zakonu. Ivan Reh, 53letni posestnik iz Smarjete na Štajerskem živi s posednico Magdaleno Kostevc v divjem zakonu. Rehu, ki je znan kot jako grob človek in velik pretepač, se je ta divji zakon pristudil. Zmerjati je začel svojo prilježno, suvati in tepsti. Neprestano je živel pri njem v nevarnosti za svoje življenje. Reh je tudi grozil, da bo zažgal hišo in pred kratkim je Kostevčevo tako pretepel, da je zadobila težke telesne poškodbe. Mariborsko sodišče ga je obsodilo na štiri mesece zapor.

Otrok našel smrt v plamenu. Pretečeni mesec je položila kakor ponavadi bajtarica Marija Filipič iz Spodnjega Štajerskega svojega, nji v varstvo izročenega dveletnega otroka Božidara Kruha v posteljo blizu ognjišča. V sobi se je nahajal še en otrok, ki pa je ležal poleg prvega v zibki in spal. Filipičeva se je odstranila tisti dan za nekaj časa iz hiše. Ko je prišel tako čez eno uro sin Filipičeve domov, je našel ubogega fantka vsega v plamenu. Otrok je kmalu nato vsled opeklin umrl. Filipičeva pa je bila predvčerajšnjem obsojena vsled malomarnosti na pet dni zapor.

Otrok se je utopil. Predvčerajšnjem je padel v Bärnbachu dveletni otrok delavca Hanorja v neko blizo hiše se nahajajočo lužo. Ker ni bilo nobenega človeka, ki bi slišal obupno kricanje otroka in ga potegnil iz vode, se je otrok utopil.

poukom prečital pismo; ta pravi, da se je pismo glasilo približno takole:

»Dražestna gospodična!

Dolgo sem se pripravljala, da sem vzel v svojo desno roko popolnoma novo pero in je namočil v gosto črnilo, ter z okornimi besedami napisal to, kar mi velevala moje srce. Vem, da se mi bodele smejali, vem, da sem majhen in grd, a zato me ne zametujte. Kar je narava zakrivila na mojem telesu, to je popravila na mojem duhu, srcu in duši. Naj vam povem v kratkih besedah, da Vas ljubim, ljubim kakor še nihče ni ljubil. Vi ste moj ideal, moje življenje, moje vse! Jaz ne ljubim samo fizične Vaše lepote, temveč tudi dobro Vaše srce, plemenito Vašo dušo. Do danes nisem našel prilike, razodeti Vam, kar mi preveva srce in danes Vas torej še enkrat prosim, ne zametujte me!

To Vam piše s tresočo roko

Vas ljubeči, pred Vami klečeči petošolec Cvetko Kurnik.

Trepetajoč od jeze je prečitala pismo Daničina mati; hitro je je vtaknila v žep in takoj je odhitela h Kurnikovim.

Pri Kurnikovih je pospravljala Mici zadnje ostanke obeda z mize. Cvetko je slonel pri oknu, njegov oče pa se je zložno položil po divanu. Zapalil si je svojo pipo in kmalu so se iz nje dvigali gosti oblaki dušičnega dima. Po kratkem molku je oče povzel besedo:

»Cvetko, da se mi takoj spraviš h knjigami! Ali te moram vedno priganjati? Kaj pa

Prva ljubezen dijaka Florjana.

(Konec.)

Ko je prišla vrsta zopet na Mici, je ta s trdnim pritiskom položila svojo zadnjo domno pred se, rekoč:

»Imenami! Cvetko naprej!

»Nemam! Je pogledal na sredo mize po številu pik, potem pa svojo domno. Njegovo že itak rdeče lice je še bolj zatemnelo; nemirno se je premikal po stolu in molčal.

»No, ali nimaš?« je vprašala na Daničini desni strani sedeča Cvetkova najmlajša sestra Zorka.

»Imam!« je končno v zadregi odgovoril Florijan in pokazal navzočim svojo zadnjo domno, s katero je igro dobil.

»Haha!« se je smejala Danica, »Res, srečno roko imate, a ne zame, temveč zase. Ravno pred nosom ste mi zaprli. Ako bi vi ne imeli bi dobila jaz igro.«

Cvetko pa je sedel, kakor na žrvjavi; najraje bi se bil vdrl v zemljo, a v to svrhu bi bil moral najprej predreti dve nadstropji. Običal je torej na svojem stolu in mrmral zmeden.

»Gospodična, bodite prepričani, da sem vam iz vsega srca privoščil in želel dobiček igre; niti sanjalo bi si mi ne, da bom jaz dobil. Sedaj vidim, da imate sami srečnejšo roko nego jaz. Nikdar več vam ne bom izbiral tablice!«

S temi besedami je bila igra končana. Danica je sedla h klavirju in pričela iskati po notah. Vsi navzoči so bili zelo vzradoščeni, kajti Danica ni bila samo izvrstna pianistka, temveč imela je tudi lepo doneč glas.

Ob takih slučajih se je mali Cvetko zopet jezil nad svojo usodo, ki mu ni dala lepega ali vsaj čednega glasu. Kolikorkrat je na samem poskusil zapeti kaj čisto priprostega, vedno je umolknil in sam si je priznal, da je njegov glas vse drugo nego lep.

Jezilo ga je torej veliko nasprotstvo pri Danici, katere glas je bil podoben srebnemu zvončku, ki bi ga človek poslušal celo večnost. Kako lepo bi bilo, ako bi se njegov lepi tenor melodično spajal z zvonkim glasom Danice v čarobno pesen! A kako naj se spaja, če ga ni?

Danica je igrala; njeni drobni prstki so urno tekali po belih tipkah, Cvetko pa je nepremično zija vanjo in jo dobesedno požiral z očmi. Odkritosrčno si je priznaval, da je zaljubljen črez ušesa v lepo Danico, a kaj poma-ga priznanje samemu sebi! Svojo zaljubljenost bi še raje priznal Danici; a kako naj to stori?

V zabave polnih večerih ni bila Danica nikdar sama; ako pa se je zgodilo, da je Cvetko posestil Kobalove, mu je bila vedno Daničina mati na poti. Druge prilike pa ni bilo.

V tej negotovosti je pričel Cvetko giniti, zanemarjal je šolo, popuščal učenje. Stari Kurnik pa je zamažal iskal vzroka tej izpremembi, zamajal je iskal pomoči v palici.

Tudi Cvetkovi sodijaki so opazili nenavaden prevrat in pazili so nanj. In res ga je nekega jutra med poukom zasačil njegov sosed,

ko je pisal pismo — njej. Zatopljen v pisanje, ni videl nič in slišal nič, tako, da je njegov sosed lahko že končano pismo prečital do konca ...

Domov grede pa je Cvetko premišljeval, kako bi oddal pismo in sicer tako, da bi ga dobila le Danica. Hodil je dolgo in je gledal temno, končno pa je prišel do zaključka, da ne gre drugače, kakor, da odda pismo Daničini mlajši sestri.

Težko je pričakoval usodepolnega trenutka, ko bo oddal skrbno zapečatenega pismo in takoj po obedu je zapustil mizo in čakal na Daničino sestro.

Sreča mu je bila mila; ni mu bilo treba dolgo čakati. Vrata Kobalovega stanovanja so se odprla in Minka je s steklenico v roki stopila na stopnice; hotela je v gostilno po vina.

Cvetko je počakal, da se je osemletna deklica vrnila, potem pa jo je ogovoril.

»Minka, bedi tako prijazna in daj ta-le papir Danici. Samo neka prošnja je.«

Minka je vzela pismo in je takoj izročila Danici.

Ta je vrtila pismo nekoliko časa v rokah, končno pa ga je vendarle odprla in takoj pogledala na podpis. Slutila je približno, kaj hoče ta prismojeni Florijan in sama ni vedela, bi naj se li smejala njegovi neumnosti, ali bi se jezila nad njegovo predrznostjo. Nesla je pismo takoj k svoji materi in šele tedaj je zvedela njegovo vsebino.

To dragoceno pismo ljubezensko pa je že davno požrl nenasiťljivi ogenj in ne da se torej dobesedno obnoviti njegove vsebine. Zateči se moramo k spominu tistega dijaka, ki je med

Pa še en pretep z nožem. Vršil se je v Babinem vrhu med posestnikom Jožefom Lombarjem in posestnikovim sinom Jožefom Smedicem. Ta dva moža si nista prav nič prijazna, med njima vlada že neko staro sovraštvo. 30. septembra t. l. je prišel Jože Smedic s polja domov. Ko se je bližal domači hiši, je stopil k njemu Jože Lombar. Sprva sta govorila mirno in pametno. Kmalu pa so začele padati zabavljice. Med drugim je očital Smedic Lombarju, da mu je ta ukradel neke deske. Tu je Lombar vzkrikel in ker je bil tudi nekoliko pijan, je zarohnel nad Smedicem: »Kaj mene dolžiš? Kaj sem ti jaz deske ukradel?« Smedic ki je bil tudi že precej razburjen, mu je odgovoril: »Ti si jih ukradel, ti!« Komaj je Smedic te besede izustil, je skočil Lombar nanj z odprtim nožem in ga je sunil v levo roko, Smedic se je brž ozrl po kakem polenu in ko ga je dobil, je zamahnil nad Lombarjem, vendar ga ni zadel. Lombar pa se je spustil še enkrat v Smedica in ga je vdružil sunil z nožem v roko, ter mu prizadejal težko telesno poškodbo. Bogve, kaj bi še vse nastalo iz tega pretepa, da ne bi prišel brant sosed Lombarjev in Smedičev Matevž Zupan, ki je napravil konec krvavemu pretepu. Včeraj je zato sedel Jožef Lombar na zatožni klopi pred deželnim sodiščem, kjer se je moral zagovarjati za svoje, vse obsodbe vredno dejanje. Ker se je zahtevalo, da povedo izvedenci svoje mnenje o poškodbi Jožeta Smedica in ker izvedencev ni bilo, se je obravnavala preloži. Predlagano je bilo tudi nekaj novih prič, ki bodo natančneje pojasnile cel dogodek, kako se je vršil.

Predzren vlom. V kavarno »Erzherzog Johann« v Ljubnu je vlomil te dni neznan storilec in je odnesel iz predala, kjer je bil spravljen denar 76 K. Vlomilec se je skril podnevi v vinarno, kjer pa ni dobil ničesar. Nato je vzel v bufetu iz predala že imenovano svoto 76 K. Gospa Tunner, kavarnarjeva žena se je prebudila vsled ropota, prišla je iz svojega stanovanja, prižgala je luč in je zbudila svojega moža. Ker je naenkrat postalo v kavarni svetlo, se je vlomilec prestrašil, razbil je šipo na vratih in je ubežal skozi odprto. Obvestilo se je o tem takoj orožništvu. Zjutraj je prišel v kavarno orožniški srazmojster Steirer s svojim policijskim psom. Ta je imel takoj sled in je peljal orožnika po nji k južnemu kolodvoru, kjer je sled izginila.

Otrok se je zadušil. Predvčerajšnjem je nastal v stanovanju delavca Ambroža Aleksa iz Möderbruga na Štajerskem ogenj. Aleksa ni bilo doma in tudi njegova žena je šla za malo časa po nujnih opravkih. Doma je pustila dvoje deklic, izmed katerih je bila prva stara eno leto, druga pa dve leti in pol. Dekletci sta bili v stanovanju sami. Naenkrat pa so opazili ljudje, ki so šli mimo Aleksovega stanovanja, da se valji skozi okna gost dim. Udrli so v sobo in so pogasili ogenj. Na mesto nesreče je takoj prihitel oče ubogih otročičev, ki sta se od dima nezavestna borila s smrtno in ju je prenesel na svež zrak. Mlajša, eno leto stara deklica, ki je ležala v polprikritem zaboju, se je zadušila in je niso mogli več rešiti.

Velik proces proti »doktorjem«. V Moskvi se je predvčerajšnjem začel velik proces proti 284. zobozdravnikom iz cele Rusije, ki so izvrševali svojo prakso na podlagi ponarejenih svrčeval.

Mazoch je obolel. Znani čenstohovski junak žalostne zgodovine pater Mazoch, ki je umoril svojega brata, je v ječi težko zbolel, tako da so ga morali odpeljati v bolnišnico. Apelacijska obravnava proti njemu in proti njegovim tovarišem se je preložila.

Velikanski požar v veletrgovini. Te dni je izbruhnil ogenj v veletrgovini Johna Barkera v South-Kensingtonskem predmestju v Londonu. V garderobah se je ravno v istem času, ko je izbruhnil ogenj, nahajalo skoro vse osebe, kateremu je švigajoči plamen zaprl pot. Večinoma so bile tam mlade deklice, med katerimi je nastala grozna panika. V gneči ki je nastala, je bilo deset deklic poškodanih, enajst težko ranjenih pa odpeljano v bolnišnico. Požar se je v kratkem času silno razširil. Vzrok nastalega ognja je doslej še neznan. Skoro vsa gasilska društva v Londonu so prišla na mesto nesreče. Slednjič se jim je posrečilo požar zadušiti. Škoda je ogromna.

Prepir s smrtnim koncem. Te dni je stopil 30letni, oženjeni kovač Jožef Raffenstätter iz Murave v službo k nekemu zakupniku v Triebendorfu na Štajerskem. Kot pomočnik mu je bil pridružen 21letni hlapec Karol Wimberger

Ker je Raffenstätter počasi delal, sta se začela s hlapcem prepirati. Med preprirom je vzel kovač kladivo in je poškodoval hlapca na glavi. Naslednjega večera je priložil hlapec kovaču par zausnic, na kar je ta potegnil iz žepa nož in sunil Wimbergerja najprvo v trebuh, nato pa še v srce. Hlapec je isti dan na zadobljenih ranah umrl, Raffenstätterja pa so izročili sodišču.

Gostoljubnost. Usnjar Franc Supaj iz Gradca je pred kratkim povabil prijatelja k sebi na stanovanje in jima je postregel s pivom. Ko so se vsi trije že daj časa krepčali in jim je pivo že precej zlezlo v glavo, se je enemu izmed gostov nenadoma zahotelo poljubiti ljubico svojega gostitelja. Pri tem je prišlo do prepira in ruvanja, pri katerem sta gosta svojega gostitelja pošteno obdelala s pestmi. Razsrjeni Supaj pa je prijel nož in je sunil z njim svojega nasprotnika Dolinška v hrbet in ga težko poškodoval. Supaj je bil za svojo preveliko gostoljubnost obsojen na štiri mesece težke ječe.

Sprehod mladega medveda. Menažerija Michel, ki je bila te dni v Kapfenbergu na Štajerskem, je po svoji poslednji predstavi odpeljala svoje zveri na kolodvor. Na nerazumljiv način pa je ušel iz menažeriske kletke mlad medved, kateremu se je dosedanja ječa močno prignusila. Zapustil je torej svoje stanovanje in jo je mahnil proti Sv. Martinu, kjer so ga drugi dar prijeli in ga poslali nazaj v njegovo prejšnje bivališče. Pravijo, da medved ni bil bogvekako zadovoljen s tem res nasilnim ravnanjem škodoželjnih ljudi.

Umor čudakinje. Te dni so našli neko staro bogato damo iz Dundee, blizu Londona, umorjeno. Miss Milne je živel čisto sama zase; imela ni nobenih strežajev in postrežnic in njeno življenje se je zdelo vsem sosedom skrivnostno. V teku treh zadnjih tednov ni gospa nikdar zapustila svojega stanovanja. To se je njenim sosedom zdelo skrajno sumljivo in slednjič so udrli v njeno stanovanje. Tam so našli gospo Milne na stopnicah, ki so držale v prvo nadstropje, mrtvo v kaluži krvi. Poleg nje je ležala mailna sekirica. Vsi so mislili, da se je tu zgodil roparski umor. Po treh dneh neutrudnega raziskovanja ni mogla policija dobiti nikakega sledu o zločinu. Ker so našli ves denar in vse dragocenosti umrle, je postala sumnja, da je neznan zločinec umoril gospo, neopravičeno. Miss Milne je bila, kakor smo že omenili, zelo čudaka ženska. Čeprav je bila že šestinsedemdeset let stara, vendar se je oblačila kakor kako mlado, osemnajstletno dekle. Pogosto je zahajala v London in je tam ostala več dni. Na teh svojih potovanjih se je seznanila z različnimi ljudmi, in ker je bila zelo odkritosrčna, je tudi pripovedovala o svojem velikem premoženju. Policija se sedaj trudi, da bi izvedela vzroke njenih potovanj. Mogoče je, da se je zgovorni starki pridružil kak tujec, ki je porabil njeno zgovornost in odkritosrčnost s tem, da jo je umoril v njeni hiši. Miss Milne je tudi pred kratkim podedovala 400.000 kron, kar je doslej neznanega zločinca še bolj podpiralo k umoru.

Ljubljana.

Manifestacijski shod c. kr. državnih uradnikov in učiteljev se je vršil v soboto v Mestnem domu. Shod je otvoril davčni upravitelj g. Lilleg. zahvalil se je občinstvu za obilno udeležbo in pozdravil drž. poslanca dr. Ravniharja. Omeri, da se že tretjič manifestira za zahtevo uvrstitve mesta Ljubljane v I. razred aktivitetnih doklad. Po primernem uvodu poda besedo glavnemu referentu shoda dež. poslancu, profesorju Reiserju. Govornik označi, kako se je Ljubljana od deželne vlade prezirala v primeri z drugimi avstrijskimi mesti in zapostavljala. Statistični podatki o številu prebivalcev raznih avstrijskih mest glede uvrstitve v I. razred aktivitetnih doklad nam kažejo, kako krivico dela vlada mestu Ljubljani. Govornik omenja in primerja razna avstrijska mesta in opira s fakti svoje trditve. Kot drugi govornik je nastopil g. državni poslanec dr. Ravnihar. V svojem govoru omenja med drugim, da se je zbornica lotila ureditve razmer med državo kot delodajalko na eni in njenih uslužbencev kot delojemalcev na drugi strani. Za 428.000 uslužbencev njenih postavke 764 milijonov K. postavke, ki se ne sme omalovaževati. Omenja nadalje, da je govoril že o tem z ministrskim predsednikom Stürgkhom, ki se zdi naklonjen zahtevam državnih uradnikov. Treba je vedno bezati in

bezati, da stvar ne zaspi in potem lahko pričakujemo izpolnitve svojih želja. — Nato se prebere resolucija shoda, ki se glasi: Na manifestacijskem shodu v Mestnem domu dne 9. XI. 1912 zbrani državni uradniki in učitelji opozarjajo visoko vladu, da so se po sedanjem tolmačenju zakona z dne 19. februarja 1907. uvrščala deželna stolna mesta v prihodnji višji razred aktivitetnih doklad, nego bi jim pripadalo po številu prebivalcev, da je danes Ljubljana edino stolno mesto, ki stoji v istem razredu, ki ji pripada po številu prebivalcev, dasi ima po ljudskem štetju 31. XII. 1910 do 42.000 prebivalcev. Z ozirom na neznosne draginske razmere v Ljubljani, ki je njihov vzrok razen v splošni draginji iskati tudi osobito v okolišini, da je Ljubljana od vseh 52 mest, ki stoji v II. razredu edino mesto, ki spada v ta razred prebivalcev, pričakuje uradništvo, da se Ljubljana v najkrajšem času uvrsti v I. pl. razred aktivitetnih doklad. — Resolucija se da na glasovanje in je sprejeta. Nato se predsednik še enkrat zahvali občinstvu za obilno udeležbo in shod zaključil.

Slovensko gledališče. V soboto so nam dali v gledališču francosko enodejanko »Nočno delo«. Nič posebnega. Nekaj uradnik ima ljubico, oz. ima več ljubic, ki ga stanejo tudi mnogo denarja — in glavna ljubica Lon je po vrhu celo ljubosumna na druge. Zato ne verjame, da ima njen ljubček res v uradu »nočno delo« misli, da je to delo kje drugje. Predzrna Lon, ki je pristna pariška lahkoživka, pride celo v urad, da bi se o nočnem delu prepričala. Ravnatelju ni po volji. Toda Lon ga potolaži — celo tako ga premoti, da zatoži 6000 frankov, ki jih je njen ljubček zanjo porabil iz blagajne. To je vse. Par dovtipov o električnem toku, par namigavanj — in enodejanka je skupaj. Nočno delo torej ni posebne vrednosti — igralci so menda tudi tako mislili in so igrali bolj površno. Čudno je, da so uloge tem slabše naštudirane, čim manj jih je — in čim krajši so. — Potem se je igrala »Cavaleria rusticana«. V splošnem igra ni zaostajala za prvo vpriporitvijo; posebno orkester je bil dober. Zbor je bil pa menda zadnjič boljši. Gdčna. Orlova je pela Santuzzo zopet s svojo živahno in s celo umetniško dušo. Gosp. Tejfar je bil izboren, kakor zadnjič, enako dobra je bila gdčna. Perslova Kot gost je pel gosp. Wagner v češkem jeziku. V tej ulogi smo videli že razne dobre moči — zato smo ravno v nji morebiti bolj izbirčni. Gosp. Wagner je razvil prav živo in izrazito igro, s čimer je dal tudi svojemu petju na odru boljši izraz, nego se je slišalo s početka, ko je pel za odrom. Njegov glas je v višini lep in močan, v nižavi pa ni tako ugleden. Občinstvo je njegov nastop sprejelo ravnodušno — gosp. Wagner je pel za angažma. Igro je motil šepetavec, ki je tu in tam kar na glas pomagal. Tudi naj bi se ljudje na odru od resnih trenutkih — ne smekali. To moti užitek. Gledališče je bilo polno. Orkester je v začetku navrgel ouverturo iz Smetanovega »Poljuba«.

Slovensko gledališče je bilo včeraj popoldne napolnjeno do zadnjega kóta. V tem se vidi, kako je naše občinstvo navdušeno za opereto. — Igrale se je prav veselo in živahno. Tudi zvečer je imel »Vrag« po večini zasedeno, kar nas prav veseli.

Slovensko gledališče. Kako zelo se je Suppejeva klasična opereta »Boccaccio« našemu občinstvu priljubila, je zopet pokazal poset včerajšnje popoldanske predstave: gledališče je bilo do zadnjega prostora razprodano, oddane so bile celo intendantske in obe igralski loži, mnogo strank je moralo oditi, ker ni bilo dobiti niti ene vstopnice več. Opereta »Boccaccio« se ponovi v torek 12. t. m. Že včeraj se je na vstopnice predabiralo neenavdno veliko število posetnikov, tako da se je nadejati, da bo tudi torkova predstava »Boccaccia« docela razprodana.

Za drugo dijaško-kronsko predstavo v Slovenskem deželnem gledališču v Ljubljani v sredo 13. t. m., pri kateri se bo pela Wagnerjeva velika opera »Večni mornar«, so že sedaj do malega vsi prostori predabonirani. Videti je, da je gledališko vodstvo s prirejanjem dijaških-kronskih predstav ustreglo živi potrebi.

Iz gledališke pisarne. V torek 12. t. m. (par-predstava) se ponovi Suppejeva opereta »Boccaccio«, ki je včeraj privabila toliko poslušalcev, da je zmanjkalo vstopnic. V sredo 13. t. m. popoldan ob šestih se izven vsakega abonementa kot dijaška-kronska predstava poje Wagnerjeva velika opera »Večni mornar«. — V četrtek 14. t. m. (nepar-predstava) premijera velike burke »Če frak dobro pristaja« (Der gutsitzende Frack), ki žanje ravno to sezono vsepovsodi velikanske uspehe.

Delavske-kronske predstave v Slovenskem deželnem gledališču. Kakor za dijaško, tako uvede naše gledališče tudi za delavske sloje predstave, pri katerih bode najvišja vstopnina znašala samo eno krono. Vršile se bodo vsako tretjo in četrto sredo v mesecu zvečer od osme ure nadalje. Opozorjamo na to naše delavske organizacije. Prva delavska predstava bo v sredo 27. t. m. V sredo 20. t. m. še ne more biti, ker se mora na odru vršiti operna skušnja. Odtlej pa se bodo delavske predstave vrstile prav tako redno kakor dijaške.

Zdravniško posvetovališče za dojenice in drugo deco pod šolsko starostjo je odprlo tukajšnje »Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb« v Beehovnovi ulici št. 9. Tu dobe matere in rejenke dojenice pa tudi starejših, zdravih ali bolnih otrok predšolske starosti brezplačen zdravniški poduk in nasvet za vse bolezni in njih odvrčanje. Začasno se vrši ordinacija dvakrat na teden, vsako sredo in vsako soboto od pol dveh do pol treh popoldne. Zdravniški posel tega posvetovališča opravlja iz nesebične naklonjenosti gospod dr. B. Derč.

— **Martinov večer**, ki ga je priredilo pevsko društvo »Slavec« v »Narodnem Domu«, je zelo lepo uspel. Velika dvorana »Narodnega Doma« se je zvečer napolnila in zbrani gostje so imeli pri petju lep užitek. Po petju se je razvila zabava in ples, ki je trajala čez polnoč. »Narodni Dom« je bil ves oživiljen in nas je veselil uspeh tega večera.

— **Martinov večer na Dolenjski cesti pri Babiču** je bil prav dobro obiskan. V gorenjih prostorih je igral tamburaški zbor — v vinski kleti pa harmonika. Gostje so se dobro zabavali in so odnesli lepe dobrote v podobi gosi zajca itd.

— **Sebrno poroko** je praznoval včeraj tukajšnji poduradnik France Koman s svojo gospo soprogo. Naše iskrene čestitke!

— **Pritožba.** Že dlje časa je opazovati, da se po ljubljanskih trafikah v malih presledkih škandalozno slabe viržinke kadilcem na prodaj nudijo, to so dostikrat takozvane »Ausschuß-viržinke, vrhutega pa se pošiljajo iz Celovca viržinke v Ljubljano v tovarno in tu jih zavijejo z napisom »Laibacher Virginier«, med tem ko se ljubljanske viržinke pošiljajo na Dunaj itd. V Ljubljani imamo torej večinoma »Schund-Virginier« in zakaj naj bi ljubljanci ta »šund« kadili?

— **Za balkanske ranjence** nam je poslal gosp. Ivan Kern, trgovec in posestnik v Cerk-ljah, 20 K, ki jih je nabral v svoji trgovini. Živeli darovalci!

Za ranjence so darovali: Robret Kollman je podaril znesek za 500 kozarcev. Gospica Smila Gruden iz Vrhunice 2 zaboja obvez, trvdka Ciuha 1 kos flanela, dr. Jenko 1 plašč, Terezija Globelnik iz Celja več obleke, gospa prof. Franke 12 parov nogavic, ga. dr. Kraigher iz Sv. Trojice 1 zaboj obleke, gg. Klemenčič, Kovačič in Robavs v Litiji zavoj obleke. (Obleka se je izročila spedijski družbi »Balkan«). — Pri splošnem nabiranju obleke in perila, izvedenem po spedijski družbi »Balkan«, je darovalo 105 strank obleko in perilo. Od nabranega perila in obleke je odbor poslal 2 zaboja obleke, težka 340 kg, na Cetinje, 1 zaboj perila, težak 110 kg pa v Belgrad. Od darovanih jabolk, težkih 187 kg, smo poslali poštom »Balkana« 1 zaboj v Niš, 2 zaboja pa na Cetinje. — G. tov. Fran Cvek v Kamniku je daroval 3 zaboje brinjevca in drugega žganja. Pošiljatev je tehtala 87 kg. Od te pošiljave smo poslali po 1 zaboj v Niš, Sofijo in na Cetinje z določbo, da se poslano porabi za vojake.

Slovenci, prispevajte za rdeči križ balkanskih držav.

Trst.

Vojaska oblast, kaj pa delaš? Nasproti tržaškega »Narodnega doma« se nahaja vojašnica. Od zadaj je lep, precej velik ograjen prostor. Na tem prostoru se igrajo hčerke gospodarstvenikov, ali bolje rečeno, ljubice g. lajtnantov itd. Mečejo majhne kroglice, narejene z gumija, iz enega kota v drugi. Ubogi vojaki, ki nimajo nikakih zvezd na vratniku, pa letajo za kroglicami, jih lovijo in nosijo gospodičnam, prekrasnim v bele ročice, tako da se jim (gospicam) res ni treba priklanjati in pobirati kroglice. Kdor ni še videl tega prizora, naj blagovoli iti kakoga lepega dne k vrtni ograji gledat in videl bo te zanimivosti. Vprašamo c. kr. vojaško oblast, ali so ubogi vojaki zato pri vojakih, da delajo hlapce omenjenim »frajlicam«? Ali imajo oficirji pravico, porabljati vojake za postranske, za osebne posle oficirjev? Mislimo, da ne. C. kr. vojaška oblast naj stopi oficirjem na prste, da ne bodo več tako šikanirali ubogih vojakov.

Dan» se proti volji »gotovih« vedno bolj razširja v Trstu. In to je ravno znamenje, da je pisan v pravem duhu. Noben list na Slovenskem ne more biti tako vsestranski, kakor je »Dan«. »Dan« je neodvisen, med tem ko so vsi drugi listi odvisni od strank. Glasilo stranke pa gotovo ne bo grajalo napake, ki se dogajajo v stranki sami, v stranki, ki jo list zastopa. Če se v stranki dogajajo še take lumparije, jih glasilo dotične stranke gotovo ne bo razkrinkalo. In tako ostane umazanost prikrita v škodo narodu. Neodvisno glasilo pa stoji na tem stališču, da treba čistosti v narodu samem. Nekateri listi napadajo samo narodne nasprotnike, v nardou pa ne vidijo nikakih napak. Zopet drugi hvalijo samo svojo stranko — in če je tudi najslabša — vse drugo pa na prav nepošten način napadajo. To pa ni prav. List mora govoriti resnico. Najprej treba pomesti pred svojim pragom, potem šele iti dalje naprej. Le od takega lista imajo čitatelji mnogo koristi in narod sploh, med tem ko vsi drugi le škodujejo. — Poleg vsega tega, da je »Dan« vsestranski in neodvisen list, pa je »Dan« tudi glasilo vseh zatiranih in trpinčenih. »Dan« se poteguje za interese ubogega delavskega ljudstva, ki ga je posebno v Trstu silno veliko število. Slovenskega naroda v Trstu brez delavstva ni, zato je treba delavstvo zagovarjati, treba delavstvu pomagati naprej, mu stati vedno na strani. »Dan« je vedno v tem smislu pisal in bo tudi v bodoče. Zato ima pa tudi v ljudstvu veliko zaslobo, kakor ljudstvo v njem. Vedno smo poudarjali, da bo slovensko ljudstvo v Trstu zamaglo se le takrat uspešno bojevati proti neštetim nasprotnikom in jih tudi premagati, kadar bo čitalo napredno, ostro in neodvisno slovensko časopisje. Takrat da, kadar se to zgodi, se bo ubogo ljudstvo, ki je zatirano na vseh poljih, šele povzpelo do svojih pravic. Zaradi tega naj smatra vsak za svojo narodno dolžnost, širiti »Dan« vsepovsod, kajti le »Dan« odpira nevednim očem in jih vodi svetlobi nasproti.

Sirite, kupujte in naročajte „Dan“! Prijavljajte nove naročnike!

te je pčilo, da si kar naenkrat popustil učenje in, da vedno buliš tja v prazni zrak?»

Cvetko je molčal. Bil je v veliki zadregi, kajti bal se je, da bi oče ne zadel prave strune in ne izvedel o njegovi ljubezni. Oče pa je nadaljeval:

»Ali morda misliš, da sedim na kupih denarja? Saj me že itak veliko staneš, pa bom še šolnino plačeval! Le hitro si izbij tište muhe, ki jih sicer še ne poznam, iz glave, drugače bova plesala; oziroma jaz bom žvižgal, »spanška« bo drgnila bas, ti boš pa plesal, kakor se je že večkrat prigodilo. Torej le hitro h knjigami, ako hočeš, da ostaneva pri — — —

Zadnja dva zloga sta mu obtičala v grlu, kajti v sobo je stopila gospa Kobalova. Njen pogled je izražal veliko razburjenost in jezo, ki se je še zvečala, ko je zagledala pri oknu slonečega Cvetka.

»No, ali ste se že izpovedali?« je pričela. »Ali ste že povedali svoj najnovejši greh in neizbrisno neumnost? — Veste kaj, Cvetko, smilite se mi, ker ste tako neumni. Kaj vam pride na misel! Zaljubite se v Danico in ko vam to ne zadostuje, ji pišete celo pismo. Bog vas je dal, Cvetko kaj pa boste počeli pozneje, ko boste nekoliko starejši? S šestnajstim leti se zaljubite, z osemnajstim se boste poročili, z dvajsetimi se pa boste že ločili! Hvala Bogu, da moja Danica ni tako gorostasno neumna kot ste vi. V knjige se zaljubite, v knjige, kar vam

bode veliko bolj koristilo! Sram vas bodi, komaj ste dobro ped od tal, pa mislite že samo na ljubezen. Poslušajte me, kaj vam sedaj povem; Danica ne prestopi nikdar več praga vašega stanovanja, vi pa se mi samo enkrat prikažite v našem, pa boste videli in občutili, kako elegantno vas vržem skozi vrata. Tu imate še pismeni dokaz vaše neumnosti, s katerim ste si hoteli pridobiti naklonjenost Danice!

Po teh besedah mu je vrgla pismo pred noge in hitro odšla.

Oče in sin sta bila zopet sama v sobi. Oče je nepremično sedel na divanu, pipa mu je bila ugasnila.

Cvetku pa se je dozdevalo, da tiči v mečkalnici za krompir in priznal mi je pozneje, da bi bil v tem položaju tudi on najraje brezčuten krompir. Vedel je, da so se nad njegovo glavo nakopičili črni, pogubonosni oblaki, vedel je, da se bliža nevihta in da je vsak trenotek pričakovati prvega bliska in grmenja v podobi palice in ostrih besed.

Oče pa je odložil svojo ugaslo pipo in molče je segel na omaro, s katere je vzel palico, molče je parkrat preteče zamahnil po zraku; da je preteče zaživžgalo in molče je pričel iztrkavati prah iz njegovih hlač; Cvetko pa je glasno kričaje naznanjal svojo nezadovoljnost, glasno kričaje je trpel za svojo prvo ljubezen in mislil na Danico.
